

Veikko Ruoppila

Veikko Ruoppila 60-vuotias

Elokuun 8:nä täyttää kuusikymmentä vuotta Virittäjän nykyinen päätoimittaja, Helsingin yliopiston suomen kielen apulaisprofessori Veikko Ilmari Ruoppila. Hänen syntymäpäitjensä on Lammi, jonne hänellä on vieläkin kiinteä yhteys. Ylioppilaaksi hän tuli v. 1926 Suomalaisesta normaalilyseosta. Suoritettuaan asevelvollisuutensa Ruoppila ryhtyi opiskelemaan suomea ja sen sukukieliä Helsingin yliopistossa. Syyslukukautena 1930 hän kuunteli viron kielen ja kirjallisuuden opetusta Tarton yliopistossa. Seuraavan vuoden lopulla hän suoritti filosofian kandidaatin tutkinnon pääaineinaan suomen kieli ja itämerensuomalaiset kielet.

Veikko Ruoppilan valmistuessa filosofian kandidaatiksi elettiin maassamme ns. pulavuosia, jolloin mm. nuorten maisterien oli vaikea saada oppikoulunopettajien toimia. Tieteellisellä puolella oli noihin aikoihin jonkin verran paremmat mahdollisuudet kuin ennen. Alkuvaikeuksistaan selviytyneessä Sanakirjasäätiössä järjestettiin tuolloin murreainesten tallennusta uudelle pohjalle: laitos ryhtyi toteuttamaan erityisesti suursanastojen keruusuunnitelmaa, ja se saattoi tarjota muutamille nuorille miehille noin neljän vuoden työskentelyn keruukohteiksi valituissa pitäjissä. Veikko Ruoppilakin, joka ilmeisesti oli ajatellut suomen kielen lehtoraattia päätellen Viljo Tarkiaiselle suoritetusta kotimaisen kirjallisuuden arvosanasta, joutui vuosiksi 1932—35 Lemille kokoamaan kaakkoismurteiden runkosanastoa. Saatuaan Lemin työnsä erittäin tulokselliseen päätökseen — yhteensä 31 759 tarkkatietoista sanalippua — hän vielä vuoden ajan teki kenttätöitä Kannaksella: tarkisti ja täydensi itäkannakselaista Sakkolan kokoelmaa sekä suoritti spesiaali-keräystä.

Vuimeksi mainittu työ, karjatalouteen liittyvän sanaston kokoaminen entisen Viipurin läänin alueella, osoittaa, että Ruoppila oli jo hahmotellut väitöskirjateemaansa. Kun hänet vuoden 1937 alusta kiinnitettiin Sanakirjasäätiön arkistoon assistentiksi, paranivat hänen mahdollisuutensa edistää omakoh- taista tieteellistä työtä. Asepalveluksen lomassa valmistui keskellä jatkosotaa, v. 1943, väitöskirja »Kotieläinten nimitykset suomen murteissa I», joka ensimmäisenä suomen murteita käsittelevänä sanastomaantieteellisenä monografia- na merkitsi huomattavaa alueenvaltausta kielellemme tutkimukselle.

Sodan järkyttämässä vaikeissa oloissa tieteellinen työ saattoi jatkua. Ruoppila tosin joutui vielä sotien jälkeen osittain Sanakirjasäätiön heikon talou-

dellisen aseman vuoksi työskentelemään muissakin kuin tieteellisluonteisissa tehtävissä; hän palveli tuolloin valtion tiedotuslaitoksessa ja valtion tiedotustoiminnan tarkastusosastossa, auskultoi ja hoiti normaalilyseon yliopettajankin tehtäviä. Mutta mm. väitöskirjan jatko-osa valmistui tänä kautena. Vuonna 1948 Ruoppila palasi jälleen Sanakirjasäätiön leksikografiksi. Seuraavana vuonna alkoi hänen yliopistonopettajan uransa. Dosenttiaikanaan hän hoiti useaan otteeseen virkaatekevänä suomalaisen filologian apulaisen tointa. Vuonna 1959 hänet nimitettiin viran vakinaiseksi haltijaksi (viran nimi muutettiin myöhemmin apulaisprofessoriksi). Samalla hän on toiminut Sanakirjasäätiön apulaisjohtajana vuodesta 1957.

Sotien jälkeen syntynyt huoli menetetyn Karjalan perinteen häviämisestä löi leimansa myös Veikko Ruoppilan, entisen Kannaksen tutkijan, 1950-luvun tieteellisiin toimintoihin ja pyrkimyksiin. Hän liikkui kesinä 1949—55 murteentallentajana ja -tutkijana useimmiten ylioppilasosakuntien retkillä eri puolilla Suomea siirtoväen parissa. Tähän vaiheeseen liittyvät myös muuttamat hänen teoksistaan: itämurteidemme historiallisen äänneopin alalta tehty pioneerityö »Äyrämöismurteiden äännehistoria» (1955), yleistajuinen »Etelä-Karjalan murreopas» (1956) sekä tavallaan myös tutkielma »Unto Seppäsen tyylistä» (1958), jossa valaistaan Seppäsen leksikaalisia aineksia, etenkin Seppäsen viljelemiä Kannaksen murteiden sanaerikoisuuksia. 1950-luvun keräyksissä karttuivat jatkuvasti myös Ruoppilan Sanakirjasäätiön luovuttamat sanakokoelmat. Hänen nimiinsä on tähän mennessä arkistoitu kaikkiaan 57 806 sanalippua — sekä määrältään että laadultaan parhaita saavutuksia, mihin kukaan suomalainen dialektologi on koskaan yltänyt.

Tutkijanvuosiensa varrella Ruoppila on julkaissut huomattavan määrän pienempiä tieteellisiä kirjoituksia alansa julkaisuissa, etenkin tässä aikakauslehdessä. Hän on askarrellut mielellään sanastoprobleemien parissa, mutta on valaissut myös tutkimiansa murteiden äänne- ja muotoopin piirteitä. Tänä merkkivuotenaan hän on saattanut julkisuuteen teoksensa »Kalevala ja kansankieli», jossa on mm. kartografisesti kuvattu n. 160 otsikkoon kytkeytyvää sanaa. Hyvin onnistuneita, luotettavia karttoja on tutkimuksessa kaikkiaan 115.

Veikko Ruoppilan työkykyä, luotettavuutta ja huolellisuutta on alan piirissä monin eri tavoin käytetty hyväksi. Vuodesta 1937 alkaen hän on ollut Kotikielen Seuran luottamustehtävissä: rahastonhoitajana, johtokunnan jäsenenä, varaesimiehenä ja vuodesta 1960 seuran aikakauslehden päätoimittajana. Suomalaisen kirjallisuuden edistämisvarojen valtuuskunnan sihteerinä Ruoppila on toiminut yli kaksikymmentä vuotta ja Sanakirjasäätiön valtuuskunnan ja hallituksen sihteerinä vuodesta 1952 alkaen. Hän kuuluu ylioppilastutkintolautakuntaan ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kielitieteen valiokuntaan. Hän on Talonpoikaiskulttuurisäätiön jäsen ja Kalevalaseuran työpöytäjäsen.

Kotikielen Seura esittää professori Veikko Ruoppilalle, pitkäaikaiselle jäsenelleen ja erittäin aktiiviselle toimimiehelleen sekä vaalimansa suomen kielen ansiokkaalle tutkijalle, parhaat onnentoivotuksensa ja kiitoksensa hänen merkkipäivänään.

R. E. NIRVI

Veikko Ruoppila zum 60. Geburtstag

von R. E. NIRVI

Veikko Ruoppila, jetziger Chefredakteur von Virittäjä und assistierender Professor der finnischen Sprache an der Universität Helsinki, wurde am 8. August 1907 in Lammi in Südost-Häme geboren. Im Jahre 1926 legte er die Reifeprüfung ab und begann darauf an der Universität Helsinki die finnische und die damit verwandten Sprachen zu studieren; im Herbstsemester 1930 besuchte er die Universität Dorpat. Kandidat der Philosophie wurde er 1931.

Als eine der wichtigsten Aufgaben des in den zwanziger Jahren gegründeten Zentralarchivs für den Wortschatz der finnischen Volkssprache (Sanakirjasäätiö) betrachtete man vor dem Krieg das auf Vollständigkeit abzielende Sammeln des Wortschatzes des jeweiligen Kirchspiels, was mit Hilfe von ausgebildeten Stipendiaten für alle Dialektgebiete des Finnischen durchgeführt werden sollte. Als ein solcher Stipendiat sammelte Veikko Ruoppila in den Jahren 1932—35 den Grundwortschatz der südöstlichen Dialekte im Kirchspiel Lemi. Nachdem er diese Arbeit erfolgreich zum Abschluss gebracht hatte (31 759 Wortzettel), kontrollierte und ergänzte er während eines Jahres die Sammlung des Kirchspiels Sakkola (im östlichen Teil der Karelischen Landenge) und sammelte in vielen Kirchspielen des südöstlichen Dialektgebietes den Wortschatz für die Viehwirtschaft. Die Erforschung der Südostdialekte setzte Ruoppila auch in der Zeit nach den Kriegen, in den Sommern 1949—55 noch fort, nachdem der grösste Teil der Sprecher dieser Dialekte nach Abtretung der Gebiete in verschiedenen Teilen Finnlands angesiedelt worden war. In dem Zentralarchiv befinden sich insgesamt 57 086 Wortzettel von Ruoppila.

Seine Dissertation »Kotieläinten nimitykset suomen murteissa I» (Die Bezeichnungen für die Haustiere in den finnischen Mundarten) wurde zur Zeit des Krieges i.J. 1943 ab-

geschlossen und der zweite Teil erschien 1947. Von weiteren bedeutenden Veröffentlichungen seien noch erwähnt »Äyrämöismurteiden äännehistoria» 1955 (Lautgeschichte der Äyrämöis-Dialekte, das sind südöstl. Dialekte an der Küste des Finnischen Meerbusens), die allgemeinverständliche Darstellung »Etelä-Karjalan murreopas» (Dialektführer für Süd-Karelien) 1956 und die Untersuchung »Unto Seppäsen tyylistä» (Über den Stil von Unto Seppänen) 1958. In diesem Jahr erschien sein Werk »Kalevala ja kansankieli» (Das Kalevala und die Volkssprache), in dem die Verbreitung von 160 im Kalevala vorkommenden volkstümlichen Wörtern im finnischen und im karelisch-olonetzischen Gebiet kartographisch dargestellt wird. Neben diesen Werken hat Ruoppila noch eine stattliche Anzahl wissenschaftlicher Aufsätze in Fachzeitschriften, vor allem in unserer Zeitschrift, veröffentlicht.

Zu Beginn des Jahres 1937 wurde Ruoppila Assistent im Zentralarchiv für den Wortschatz der finnischen Volkssprache, 1948 Lexikograph und im Jahre 1957 ernannte man ihn zum zweiten Direktor. Seine Laufbahn als Universitätslehrer begann 1949, als er zum Dozent für finnische Sprache an der Universität Helsinki ernannt wurde. I.J. 1959 wurde er assistierender Professor für finnische Philologie. Veikko Ruoppilas Fähigkeiten, seine Zuverlässigkeit und Genauigkeit in der Arbeit sind in vieler Weise auch der Gesellschaft zur Pflege der Muttersprache (Kotikielen Seura) zugute gekommen. Er bekleidet schon seit dreissig Jahren Ehrenämter in dieser Gesellschaft als Kassierer, Vorstandsmitglied, zweiter Vorsitzender und seit 1960 als Chefredakteur von Virittäjä, dem Publikationsorgan der Gesellschaft. Die Gesellschaft möchte an dieser Stelle dem Jubilar ihren Dank aussprechen für all die wertvolle Arbeit, die er zur Förderung des Fachgebietes geleistet hat.